

Stichting Werkgroep Milieubeheer Rhenen

NIEUWSBRIEF 2002 NR. 11

WAT STAAT ER IN?

Bericht van de voorzitter

Duurzaam waterbeheer, ook voor Rhenen?

Lokaal beleid gezocht voor CO2-reductie

Varen met het RUL-overleg

Palmerswaardnieuws

Remmerden en loswal

Adviesgroep Groen

Uiterwaarden aan de overkant van de Rijn

Slibdepot in de Ingense waarden?

(Inter)nationaal beleid CO2-reductie

Platform Duurzaam Rhenen

BERICHT VAN DE VOORZITTER

Samenwerking met de gemeente

Sinds het vorige jaar, wij startten toen de bliksemactie tegen de vestiging van Fa. Bruil in de Middelwaard met Sander van Opstal als WMR-trekker, is er op steeds meer werkgebieden samenwerking gekomen met de gemeente Rhenen. Die, voor onze Stichting prettige ontwikkeling, zal ook bij u –donateurs- positief aankomen. Als eerste was er medio 2001 de uitnodiging om zitting te nemen in een werkgroep om het gemeentelijke Milieuplan 2002-2005 mede tot stand te brengen. Ondergetekende viel de eer te beurt, hetgeen ik een hele uitdaging en ervaring vond. In tegenstelling tot de vorige voorzitter Dirk Prins, die al jaren deelneemt in de adviesgroep "Groen" en Paula Goudswaard die namens de WMR zitting heeft in het Rhenen/Utrechts Landschap (RUL) Overleg, was voor mij vergaderen in het gemeentekantoor redelijk nieuw. Ik ben meer een buitenmens (Elst) en hield mij meestal bezig –na het knotproject- met kortlopende, "praktische klussen" binnen de WMR.

De deelname in het Milieuplan

Aanvankelijk met voorzichtigheid dat zich kenmerkte met de uitspraak: "Ondanks onze vertegenwoordiging in deze werkgroep, behoudt de WMR zich het recht voor het uiteindelijke plan te bekritisieren wanneer daartoe o.i. aanleiding is...". Persoonlijk voelde ik mij in deze werkgroep erg gesteund door de aanwezigheid van een extern deskundige: consulente van Novioconsult uit Nijmegen. Bij aanvang van het traject stelde zij voor om als leidraad bij de besprekingen het handboek van de 12 provinciale milieugroepen te gebruiken. Unaniem werd dat voorstel aangenomen en per hoofdstuk werden ideeën uit dat "voorbeeldboek" besproken en ingepast in het Rhenense Milieubeleidsplan. Ik voelde me content met de inbreng die ik mocht hebben en voelde dat onze vertegenwoordiging zeer positief gewaardeerd werd. Intussen kreeg ik, achter de schermen meekijkend, ook waardering voor de ambtenaren m.n. Han Haverkamp, die in korte tijd ontzettend veel werk verzette om zo'n lijvig beleidsstuk met alle vernieuwingen en inzichten van de laatste jaren, opgesteld te krijgen.

Milieu Advies Commissie

Begin dit jaar werden wij uitgenodigd zitting te nemen in de gemeentelijke Milieu Advies

Commissie. (Wethouder Bouwhuis verzond de afkorting MAC, die vooral niet gelezen mag worden als "mak"). Voor u als donateur van de WMR, mag nogmaals duidelijk zijn, dat wij als milieuwergroep-leden graag ingaan op de uitnodiging om deel te nemen in gemeentelijke commissies ed., máár dat wij onze kritische houding zullen bewaren.

Vanuit de gedachte dat we gezamenlijk (hopelijk) meer bereiken dan als actiegroep alleen, waardoor we vaak tegenover elkaar stonden, hopen wij dat positieve communicatie en overleg vooraf en het horen en mogelijk overnemen van onze ideeën, op de duur de Rhenense natuur en het –milieu ten goede komen.

Een heel recent voorbeeld van een goed advies van de WMR aan "de gemeente", is wel de heroverweging van de plannen voor het waterkwaliteitsbeheer. Wij zijn blij dat de ingediende plannen opnieuw bestudeerd worden op het gemeentehuis. Hierover leest u meer in deze Nieuwsbrief.

Kennismakingsgesprek

In september hebben vier leden van de WMR kennism gemaakt met burgemeester Naafs en wethouder Bouwhuis. We hebben gesproken over het belang van een open communicatie. De uitnodiging om gebruik te maken van sprekeren, openbare vergaderingen etc. hebben we van harte aangenomen. We zijn verheugd over het belang dat het nieuwe college hecht aan duurzaamheid. Als uitgangspunt in het collegeprogramma moet dit het thema voor alle beleidsgebieden worden. De WMR en andere leden van het Platform Duurzaam Rhenen zien uit naar de concrete uitwerkingen.

Tot slot

In de vorige nieuwsbrief hebben we het al aangekondigd en inmiddels is het zover. De statuten van de WMR zijn gewijzigd. Naast het Rhenens grondgebied, zijn we nu ook gerechtigd te reageren op plannen in 'overzeese' gebieden. Dat dit relevant is kunt u verderop in deze nieuwsbrief lezen.

Wanneer u meer informatie wilt over onderwerpen die in deze Nieuwsbrief zijn belicht, schroomt u niet om ons te bellen. Wanneer u nieuwe donateurs voor ons weet mag u die graag enthousiast maken om zich bij ons op te geven. Via een werkgroepid, of ook op bovenstaand telefoonnummer.

Wil Schulte tel. 0318-471618

DUURZAAM WATERBEHEER, OOK IN RHENEN?

Een integraal waterplan

Verdroging is een van de belangrijkste bedreigingen voor natuur en milieu wereldwijd.

De rijksoverheid heeft in haar 4^e nota over Waterhuishouding (1998 - 2006) haar doelstellingen aangescherpt: in 2005 moet bijvoorbeeld het afvalwater via het riool met 50% verminderd zijn. Ook lokaal zal er dus nagedacht moeten worden over duurzaam waterbeheer. Dat betekent niet alleen maar via de traditionele rioleringsplannen, maar via een **integraal waterplan**.

Het huidige Gemeentelijk Rioleringsplan (vanaf 1996) is verouderd en vooral gericht op technisch beheer (aanleggen en vergroting drukriolering, rioolwaterbergingen ...).

Bij Integraal waterbeheer zal het GRP slechts een onderdeel van een totaalplan moeten worden. Bij alle gemeentelijke sectoren, zoals: aanleg en inrichting wegen, groenbeheer, inrichting nieuwe wijken, regenpijpen afkoppelen van het riool, bouwen en wonen (aanscherpen Bouwverordening), gescheiden riolering ... zal nagedacht moeten worden over een manier om water vast te houden of te infiltreren in de gebieden waarin het binnenkomt (principe Waterkringloop). Dus: bodeminfiltratie als uitgangspunt en niet alleen bij wateroverlast!

Voorbeeldfunctie van Renkum

Voor een onderdeel van duurzaam waterbeheer hoeft Rhenen het wiel niet opnieuw uit te vinden. De naburige gemeente Renkum is vergelijkbaar met Rhenen qua bodemgesteldheid en liggend op de rand van een stuwwal. Hier is in 1999 een haalbaarheidsonderzoek gedaan naar afkoppelen

van regenwater gedaan. De doelstelling werd: afkoppeling van 44 ha.

Vervolgens heeft de gemeente hier een PR en Voorlichtingsplan voor gemaakt: folders, voorbeelden van mogelijkheden voor afkoppeling, informatie over waterbesparing, gratis watermeter, subsidies voor afkoppeling, compleet met persoonlijke advisering aan huis en nazorg. Dat draaiboek kan in Rhenen overgenomen worden.

Extra voorwaarde voor slagen in Rhenen?

Financiële vertaling naar de hoogte van het rioolrecht. Op dit moment is het rioolrecht 100% kostendekkend. Dat betekent dat alle technisch beheer en onderhoud in de 3 kernen van Rhenen automatisch wordt doorberekend in het Rioolrecht. Andere knelpunten zijn: het gebrek aan tariefsdifferentiatie en de regressieve wijze van de berekening.

De meeste gezinnen lozen via het riool tussen 10 l en 200 m³.

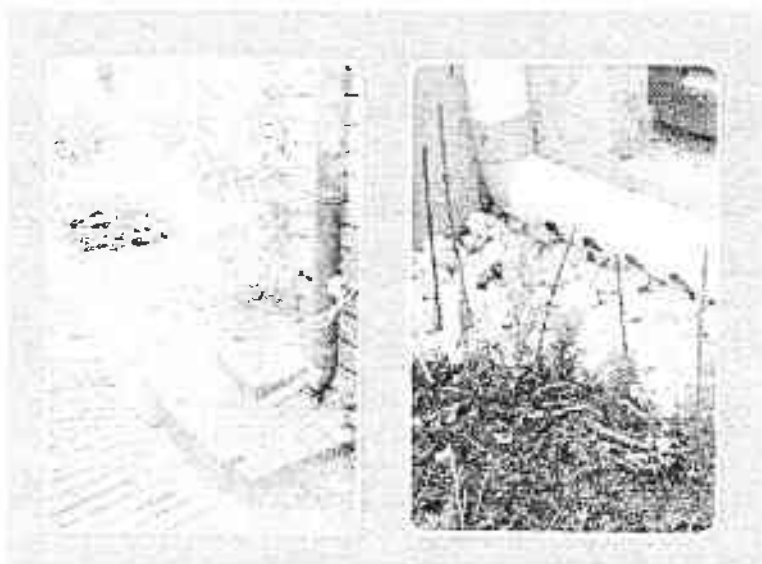
Het basis tarief is vrij hoog in verhouding tot grootverbruikers. Voor de begroting van 2003 wordt voorgesteld:

Verbruik: 0-100 m³ = 110,24 euro
101 - 200 m³ = 133,66 euro

daarna regressief berekend: hoe meer water je loost, des te lager de aanslag.

Wil de gemeente echt werk maken van een duurzaam en integraal waterplan, dan zal het gemakkelijke principe van 100% dekking losgelaten moeten worden. Er zal een nieuwe berekeningssystematiek bedacht moeten worden met als uitgangspunt: de vervuiler betaalt. Waterbesparing moet lonen!

Willy Hoorn-de Vries

De linkerfoto laat zien dat de regenpijp is afgezaagd en in het bestaande straatwerk een goot is aangelegd. Die laat het water naar een vijver stromen. De rechterfoto laat zien hoe het dakwater de tuin wordt ingelooisd via een geperforeerde regenpijp die over een aantal meters in de tuin het hemelwater gelijkmatig infiltrereert.

LOKAAL BELEID GEZOCHT VOOR CO₂-REDUCTIE

Dat de schaatsen steeds minder uit het vet hoeven en langs rivieren steeds vaker 'het pompen of verzuipen' geldt, weet iedereen. Maar afgaand op voor de burgerij zichtbaar lokaal beleid, spelen de effecten van het broeikasgas zich af op een andere planeet. De problematiek vereist 'alle hens aan dek', geen 'anderen lossen dat maar op'. Rhenen moet daadwerkelijk participeren.

De feiten zijn genoegzaam bekend. Wat zich in de loop van miljoenen jaren in de bodem heeft afgezet aan lagere organismen, planten, bomen, wordt als kolen, olie en gas naar boven gehaald en wordt de laatste 200 jaar steeds uitbundiger verstoekt. Roofbouw dus; te merken aan klimaatsverandering. Het verbrandingsgas CO₂ is in de luchtschil met een ¼ opgelopen en houdt de op aarde vallende zonnestraling vast, bijgevolg de temperatuur stijgt. De aarde kan de opname van CO₂ niet meer bijbenen; de CO₂-kringloop is door menselijk toedoen uit balans.

Het streven zou moeten zijn de CO₂-uitstoot te koppelen aan de CO₂-binding; wat door menselijk toedoen wordt verstoord, zou door mensenhand ook weer moeten worden rechtgetrokken. Er zijn drie CO₂-beheersinstrumenten:

- 1) **Remmen**; dus de CO₂-uitstoot beperken door minder of (nog) efficiënter te stoken.
- 2) **Duurzaam energie opwekken**; dus zoveel mogelijk overschakelen op energiewinning uit zon, wind, getijden, aardwarmte, waterkracht, biomassa, e.d.
- 3) **CO₂ binden**; dus 'groene massa' planten of zaaien, want die zet m.b.v. zonlicht de CO₂ weer om in zuurstof.

De ernst van de problematiek volgt linea recta uit de jaarafrekeningen: Stel men voert een zuinig huishouden: REMU rekent 3000 kWh/jr aan stroom, voor verwarming wordt maar 2500 m³ gas/jr verstoekt (= calorisch 22750 kWh/jr) en er staat maar één auto op de stoep die 1500 l benzine/jr (= 13650 kWh/jr) verbruikt. Wat is dan nodig voor een neutrale CO₂-balans? (Vanwege eenvoud beperken we ons tot de directe energie-consumptie als deel van een aanzienlijk groter totaal. We vergeten dus al het indirecte energieverbruik via de energie-inhoud van alle door het model-huishouden gekochte/verkregen diensten, goederen, kleding, voedsel, etc).

Bedoelde directe huishoudelijke consumptie (39000 kWh cal.equiv. met navenante 12 ton CO₂-uitworp) komt vrijwel volledig uit de aarde. (Bij ECOstroom de duurzaam opgewekte kWh's aftrekken). Genoemd streven -wat door de mens aan CO₂ wordt uitgeworpen, moet door de mens ook weer worden gebonden- wordt ingelost als die 39000

kWh zou worden opgewekt in een centrale of vergassingsinstallatie die 'groen' wordt gestookt of de gerelateerde uitworp van 12 ton CO₂ wordt via 'groen' gebonden, hetgeen op hetzelfde neerkomt. Voor biomassa geldt immers dat wat jaarlijks wordt verstoekt, jaarlijks ook weer kan aangroeien; de menselijke CO₂-kringloop is dan neutraal.

Calorisch staat 0,22 kg biomassa gelijk met 1 kWh. De biomassa-behoefte van het modelhuishouden betreft dus 39000 x 0,22 = 8,5 ton/jr. De inrichting waarin men biomassa verstoekt, heeft geen 100% maar meestal 40% rendement, zodat 2½ x 8,5 = 21,3 ton biomassa nodig is. Dus om de directe energiebehoefte van het modelhuishouden te dekken moet jaarlijks de oogst van 21,3 ton weer aangroeien.

Hoe groot moet dan hun biomassa-akker zijn?

Griendhoutteelt levert de meeste biomassa op per hectare, 15 ton jaarlijks. Bossen doen zo'n 13 ton, cultuurland ca. 6,5 ton, hooiland ca. 6 ton. Zou Rhenens modelhuishouden een areaal griendhout van 21,3:15 = 1,4 ha hebben, dan is ze 'selfsupporting' met een neutrale CO₂-balans.

Nu heeft Rhenen binnen de drie kommen 31 ha openbaar groen en 9 ha er buiten. Het overige publieke groen (sportvelden, begraafplaatsen, bossen, meentgronden, etc.) is 185 ha. Maar omdat -naar lokale bestuurswijsheid- Rhenen met al dit groen boven een zelfbedachte 'groen-norm' zat, gaat sinds 1½ decennium het publieke groen op de schop en mag de verstening oprukken. Deze CO₂-contraproductieve 'ontgroening' gebeurt tot op heden bijna dagelijks.

Dat schiet dus niet op, want als alle 7000 Rhenense huishoudens even zuinig zijn als het modelhuishouden, dan is voor hun directe energiebehoefte 7000x1,4 = 9800 ha nodig. Rhenen, Elst en Achterberg tezamen zijn 42 km² (4200 ha) groot. Willen we in Rhenen ons leventje voortzetten -zonder het CO₂-probleem door te schuiven naar onze kinderen, klein en achter-kleinkinderen- dan moeten we dus node ten oorlog optrekken naar Veenendaal, de Veenendalers verjagen en hun gebied inpikken voor onze griendakkers...

Dat het lokaal beleid zou zijn gericht op het verstrekken van gratis vechtcursussen in de Rhenense sportscholen, om bedoelde oorlog te winnen, gaat wat ver, maar het ontwikkelen en voeren van een productief groen- en duurzaamheidsbeleid is wel het minste dat men van een maatschappelijke overheid mag verwachten. Daadwerkelijk actief, voor de burgerij herkenbaar beleid op het terrein van de drie genoemde CO₂-beheersingsinstrumenten moet niet lang meer

uitblijven. Dus remmen met energieverkwisting, remmen met het fossiele brandstofverbruik en remmen met de verstening en dus bevorderen van energiebesparing, bevorderen van het overschakelen op duurzaam opgewekte energie en bevorderen van 'groen Rhenen', dit dan zowel in de lokale publieke als private sector.

Aart van der Marel

VAREN MET HET RUL-OVERLEG

23 augustus jl. organiseerde het Rhenens-Utrechts Landschap overleg een boottocht langs Rhenense natuurgebieden voor de burgemeester en wethouders van onze gemeente. Het RUL-overleg is een overleggroep van het Utrechts Landschap en natuur- en milieugroeperingen, die actief zijn in Rhenen. Dit overleg is ontstaan uit een behoefte elkaar op de hoogte te houden van nieuwe ontwikkelingen en informatie uit te wisselen. Ko Steenman was indertijd de initiatiefnemer.

Terwijl het RUL-overleg al vele jaren plaatsvindt, vonden we het tijd voor een nieuwe benadering: niet alleen het contact tussen deze groepen handhaven, maar nu ook een beter contact met de gemeente creëren. En welke betere gelegenheid zou zich voordoen dan nu er, vlak na de gemeenteverkiezingen, een kersvers gemeentebestuur aangetreden was en tevens een nieuwe burgemeester?!

Vanaf de veerstoep waar "de Blauwe Bever", de excursieboot van het Utrechts Landschap, aange-meerd lag, voeren we eerst richting Blauwe Kamer, waar een korte wandeling gemaakt werd. Weer aan boord stoomden we stroomafwaarts richting Amerongen en terwijl we langs de Rhenense uiterwaarden voeren, maakten de aanwezige groeperingen van de gelegenheid gebruik iets over hun werkgroep te vertellen. Namens de WMR vertelde ik wat onze doelstelling is, waarvoor we ons de afgelopen jaren ingezet hebben en wat onze visie is op natuur en recreatie in en om Rhenen. Binnen de WERV-gemeenten lijkt voor Rhenen de rol te zijn weggelegd om gestalte te geven aan de recreatieve functie. Daarom bepleiten we aansluiting van Rhenen bij de plannen voor het Nationale Park: Utrechtse Heuvelrug in oprichting en benadrukken het belang van ecologische verbindingzones en de rol van de Palmerswaard en de Rhenense uiterwaarden daarin. Rhenen is rijk aan bos- en natuurgebieden en daar kan op een duurzame manier de ontwikkeling van recreatieve mogelijkheden gestimuleerd worden, mits ze de draagkracht van het gebied niet te boven gaan. Naast de WMR en het Utrechts Landschap, waren er woordvoerders namens het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (het IVN) en de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV).

Deze Rijntocht was wat ons betreft een geslaagde onderneming die voor herhaling vatbaar is.

Paula Goudzwaard

PALMERSWAARDNIEUWS

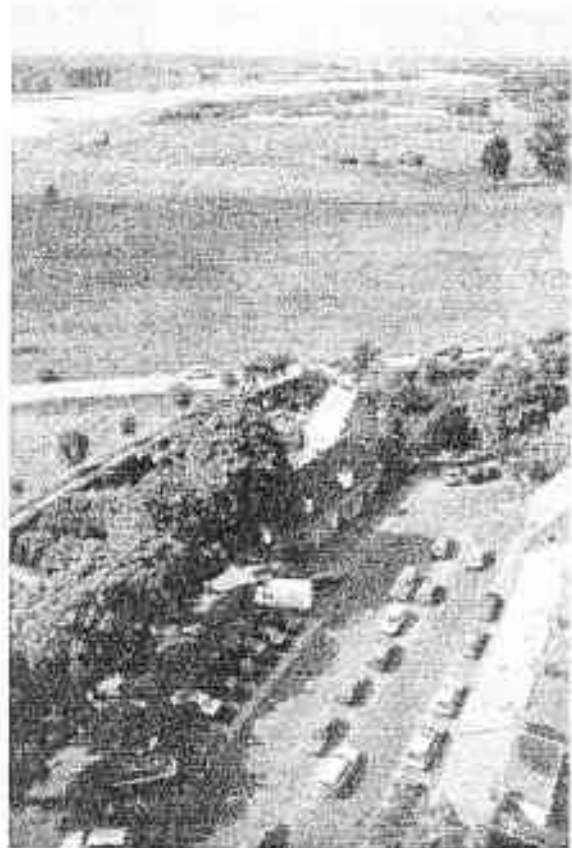
Informatie-avond Rhenense Buitenwaarden

Op 11 juni was door de gemeente een informatie-avond georganiseerd over de 'Palmerswaard', waar overigens niet zo zeer de Palmerswaard zelf als wel de inrichting van de Rhenense Buitenwaarden ter discussie stond. Aan verschillende groeperingen werd de mogelijkheid geboden om hun visie kenbaar te maken. De gemeente presenteerde zelf ook een aantal mogelijke inrichtingsvarianten. Door de WMR werd in samenwerking met de STUR (Stichting Uiterwaarden Rhenen) en de Bewoners Rijnstraat een gemeenschappelijke visie gepresenteerd waarin de openheid van het landschap centraal stond en waarin ruimte wordt geboden voor extensieve recreatie in de vorm van wandel- en fietspaden, een vogelobservatiepunt en een zwemstrandje. De gepresenteerde plannen passen goed binnen de ontwikkelingsvisie van de WMR zoals beschreven in de vorige Nieuwsbrief (2002 nr 1).

Door verschillende aanwezige groeperingen werd de behoefte geuit aan een visvijver en een ijsbaan. In hoeverre dat voor de WMR aanvaardbaar is hangt mede af van de uitwerking. Ik was zelf niet erg gecharmeerd van de tot nu toe naar voren gebrachte ideeën, waaronder een vrijwel rechthoekige visvijver met rondom een sintelbaan waarop 's winters (na onder water zetten) geschaatst kan worden. Er zijn ongetwijfeld wel landschappelijk fraaiere inrichtingsvarianten te bedenken. Wat betreft de ijsbaan zou een onder water gezet weiland direct naast de stad (met koek-en-zopie en de verlichte Cunerakerk op de achtergrond) natuurlijk erg romantisch zijn. Maar ik begreep van de aanwezige deskundigen dat dat niet mogelijk is vanwege de te grote doorlatendheid van de bodem. Daarmee rijst de vraag of de Rhenense buitenwaarden wel zo'n goede locatie vormen voor een ijsbaan, en of bijvoorbeeld een onder water gezette parkeerplaats elders (naast Ouwehands?) niet een beter alternatief vormt.

Een plan dat door vrijwel iedereen gedragen wordt is om de Koningstuin weer landschappelijk herkenbaar te maken door het uitgraven van de randsloot en/of het aanbrengen van beplanting. Minder gelukkig zijn we met het plan van de gemeente een parkeerplaats aan te leggen aan het begin van de Veerweg, wat naar onze mening een ernstige aantasting betekent van het landschap en bovendien strijdig is met de plannen om de contouren van de oude Koningstuin meer zichtbaar te maken. Weinig steun lijkt er te bestaan voor de plannen voor de aanleg van een insteekhaven (nog afgezien van de vraag wie een dergelijke dure haven zou moeten betalen, de inwoners van Rhenen?).

Behalve de watersportvereniging werd dat idee eigenlijk alleen door de ondernemersvereniging onderschreven. Die laatste had wel zeer eenzijdige en archaisch aandoende ideeën over de inrichting van de Rhenense buitenwaarden. Daarbij krijgt bijna elke vierkante meter een economische / recreatieve functie (als jachthaven, visvijver, ijsbaan of parkeerplaats) en blijft er van het open uiterwaardenlandschap hoegenaamd niets meer over. Afgezien van de ondernemersvereniging en de watersportvereniging lijken de standpunten van de overige groeperingen voldoende dicht bij elkaar te liggen dat het mogelijk moet zijn een visie te maken die voor alle partijen aanvaardbaar is.

Ontwikkeling vegetatie en fauna, beheerplan

Ook dit jaar is de Palmerswaard weer op vogels en planten geïnventariseerd. Er zijn geen schokkende veranderingen te melden, behalve dan misschien dat de Buidelmees dit jaar verstek heeft laten gaan. Het is niet duidelijk of dit komt door verstoring (het opvallende nest trekt veel belangstelling) of door oorzaken buiten het gebied. Gelukkig zijn de Blauwborsten dit jaar wel weer aan broeden toegekomen.

Wat betreft de plantengroei zijn er paar nieuwe soorten waargenomen in het westelijke, recent afgegraven plassegebied. Daaronder is Klein vlooienkruid, een echte riviersoort die kenmerkend is voor dynamische milieus. Wat ons echter zorgen baart is de sterke verruiging van de vegetatie. Een groot deel van het terrein is door een dichte begroeiing van Brandnetels en Akker-distels nauwelijks meer begaanbaar. Het is hoog tijd dat er een begin wordt gemaakt met het onderhoud en beheer van het terrein. Het Utrechts Landschap is nog bezig met het inrichtings- en beheerplan. Daarvoor moet nog onderzocht worden over welke oppervlakte bosontwikkeling toegestaan wordt door Rijkswaterstaat en over welke oppervlakte afgraving van de uiterwaard nodig is om voldoende doorstroming bij hoog water te kunnen garanderen. Wel heeft de boswachter toegezegd dat er volgend jaar seizoens-begrazing zal plaatsvinden. Gezien de sterke verruiging lijkt ons dat alleen mogelijk als in tenminste een deel van het terrein de bestaande ruigtevegetatie wordt verwijderd.

Stinkende ballote

Ballota nigra foetida
20-90 cm

Aantasting steilrand

De steilrand die de Palmerswaard aan de noordzijde begrenst is voor de natuur van groot belang. Vanwege de overgang van uiterwaard naar stuwwal is het een bijzonder milieu, waarin veel zeldzame en bedreigde plantensoorten voorkomen. Bijvoorbeeld de Stinkende Ballote die hier op diverse plekken kan worden aangetroffen. De steilrand wordt echter van diverse kanten bedreigd. Ten westen van het toegangsweggetje naar het plassegebied is de steilrand begroeid met opgaand loofbos. Hoewel het maar een smalle strook is, is het toch voor natuurbehoud van grote waarde omdat het een van de weinige stukjes hardhout-oobos vormt in het uiterwaardengebied. De voor dit bostype kenmerkende soorten als Iep, Eik, Es, Sleedoorn en Zoete kers komen alle op de steilrand voor. Vanwege de hoge natuurwaarde is dit gedeelte van de steilrand op het bestemmingsplan dan ook als natuurgebied aangemerkt. Helaas zijn de grondeigenaren, de bewoners van de huizen langs de Palmerswaard, zich hiervan niet of nauwelijks bewust. We zien dan ook dat steeds meer stukken bos worden gekapt en als tuin worden ingericht. Recent is door de nieuwe eigenaar van Utrechtsestraatweg 41 een deel van het bos illegaal gekapt en is grond vrijkomend bij de tuinaanleg gebruikt om de steilrand op te hogen, resulterend in een zeer steil talud. We hebben dit aan de gemeente gemeld, die vervolgens de eigenaar heeft gevraagd alsnog een aanlegvergunning aan te vragen. We hebben tegen deze aanvraag bezwaar gemaakt, omdat door verlenen van de vergunning een gevaarlijk precedent wordt geschapen. Daarmee wordt namelijk impliciet aan de overige huiseigenaren aangegeven dat ook zij straffeloos het natuurgebied naar eigen wens kunnen inrichten. We zullen er bij de gemeente nogmaals op aandringen beter voorlichting te geven aan de bewoners over de beschermingsstatus van de steilrand, en er voor te zorgen dat de hand wordt gehouden aan de beschermde status van het gebied.

Ten oosten van het genoemde toegangsweggetje wordt de steilrand op een andere manier bedreigd, omdat de grondeigenaar (Mol Coatings) van plan schijnt te zijn hier huizen te laten bouwen. We moeten nog uitzoeken wat de status is van deze plannen, maar gezien het voorgaande is het duidelijk dat we alles zullen doen wat in onze macht ligt om verdere aantasting van de steilrand te voorkomen.

Han Runhaar

REMMERDEN EN LOSWAL

Zoals gemeld in Nieuwsbrief 1-2002 heeft de WMR bij de gemeente bezwaar gemaakt tegen de uitbreidingsplannen van industrieterrein Remmerden. De gemeente heeft onze bezwaren afgewezen. Onze bezwaren zijn, ter beoordeling, samen met de reactie van de gemeente naar Gedeputeerde Staten Utrecht gestuurd.

Naar aanleiding van onze bezwaren heeft GS kritische vragen aan de gemeente gesteld ten aanzien van de lijst met gegadigden die de gemeente had opgesteld. Deze lijst bevat bedrijven die binnen de gemeente, of zelfs al op Remmerden gevestigd zijn en interesse zouden hebben zich op Remmerden te vestigen. Er staan echter bedrijven op de lijst die absoluut niet geïnteresseerd zijn om naar Remmerden te verhuizen. GS heeft destijds ruimte geboden Remmerden uit te breiden voor bedrijven die overlast veroorzaken binnen de bebouwde kom van Rhenen. Veel bedrijven uit de Rhenense lijst voldoen niet aan dit criterium! Het Rhenense gemeentebestuur zit in haar maag met de kritische vragen vanuit GS. Nog steeds is er geen groen licht vanuit de Provincie.. Dit wil echter geenszins zeggen dat we nu achterover kunnen leunen en de ontwikkelingen maar af moeten wachten! De Provincie heeft ondertussen wel goedkeuring verleend om de toegangsweg naar Remmerden aan te passen en een tweede toegangsweg te realiseren. Dit vooruitlopend op een eventuele uitbreiding.

Een Provinciale commissie die op uitnodiging van de Stichting Elst Veilig en Groen ter plaatse kwam kijken was zeer kritisch over de gemeentelijke plannen. Het gebied werd als zeer mooi en waardevol gekwalificeerd en men vond het niet meer van deze tijd om in dit gebied een groot industrieterrein te realiseren. Ook in het kader van de verkeersonveiligheid vond men dit ongewenst. Het is van het grootste belang de politieke vertegenwoordigers binnen de provincie te blijven wijzen op de noodzaak dit plan bij GS ter discussie te stellen. Alleen zo kan GS worden gedwongen het plan af te wijzen. Zo moet men ook de aanpassingen van de toegangswegen aanpakken zodat er niet vanuit wordt gegaan dat de uitbreiding al rond is.

Ten aanzien van de loswal is nog steeds geen vergunning afgegeven door Rijkswaterstaat. Men heeft blijkbaar heel wat tijd nodig de bezwaren die wij gemaakt hebben te beantwoorden en te vertalen in een vergunning voor een loswal. Wij zullen de ontwikkelingen rond Remmerden en loswal kritisch volgen en indien nodig gepaste acties ondernemen. We houden u op de hoogte.

Piet van Klaveren

ADVIESGROEP GROEN

26 September j.l. was er weer de halfjaarlijkse bijeenkomst van de gemeentelijke Adviesgroep Groen, waarvan ik lid ben namens de WMR. Allerlei "groen" zaken worden hierin besproken, en wij adviseren hierin tevens B en W en de Gemeenteraad. De heer Wim van der Steen, hoofd sector Ruimte en Groen, zat deze voor het laatst voor, daar hij met (vervroegd) pensioen gaat. Welke onderwerpen kwamen aan de orde?

Er is een **nieuwe Kapverordening** opgesteld, met als belangrijkste wijziging, dat bij het bouwrijp maken van bouwpercelen er eerst een bouwvergunning moet zijn verleend alvorens er gekapt mag worden. Dit ging in het verleden zonder deze koppeling nog wel eens mis, zodat onnodig bomen werden geveld. Een tweede punt is dat de aanvragen weer in de Rhenens Betuwse Courant worden gepubliceerd, zodat de burger bezwaar kan maken. Minder fraai is dat bomen nog steeds pas "meetellen" als ze tenminste 30 cm in diameter zijn. Tot en met 6 november j.l. lag dit ter visie.

Er is kritiek op het **bermbeheer**, enerzijds wegens het frequente beschadigen van bomen tijdens het maaien, anderzijds wegens het maaien van deels vol op in bloei staande bermen. Bij een andere aanpak met apart maaien met een bosmaaier rond de boomvoet, trad eerder meer dan minder schade op. Wat betreft de bloemen in de bermen, deze zullen weer eens geïnventariseerd worden, zodat er een nieuw maaischema voor 5 jaar kan worden opgesteld.

Bij de **onkruidbestrijding** op de verharding zijn er verschillende toepassingen - herbicide sproeien, stomen, borstelen, wieden - uitgeprobeerd en geëvalueerd, waarna samen met enkele andere gemeenten het handboek "Onkruid vergaat wel" werd vervaardigd. Dit zal onder de leden van de adviesgroep rouleren. Waar al waterinfiltratie plaats vindt, zoals omgeving Anjerlaan, wordt niet meer gespoten maar gestoomd. De "select spray" methode wordt nu echt selecter toegepast.

De **Boomfeestdag 2002** is ook dit jaar weer met veel plezier door de scholen ontvangen. In de WMR stand liet ik weer salamanders en padden zien, en in de boerenstand vonden de kinderen de kippen erg leuk. De Eben Haëzer school zou er wel een hele dag van willen maken gezien het tempo en de groepsgrootte. Voorbereiding vooraf op de scholen zou ook nuttig kunnen zijn, maar men ziet daar geen kans toe. Er zou überhaupt meer natuur en milieu educatie op de scholen moeten komen.

De mogelijkheden worden nu door Inez Kerkhof (ambtenaar milieu) onderzocht, na een enquête op alle 12 basisscholen.

Het **beheer van de Stadsbossen** kwam aan de orde, daar momenteel wordt onderzocht of dit door verzelfstandiging, onderbrenging in een aparte stichting, niet goedkoper kan. Een werkgroepje met o.a. boscoloog en raadslid Ad van Hees (D66) is hier mee bezig. Er zijn 3 modellen: a. alleen de uren uitbesteden, b. in een stichting onderbrengen zodat er meer subsidies verkregen kunnen worden en deskundige burgers participeren, of c. het bos afstoten naar Staatsbosbeheer of Utrechts Landschap. In december komt dit voorstel in de raad in discussie.

De **beuken** aan zowel Autoweg als Nw.Veenendaalseweg zijn veelal in slechte staat, door forse snoei gevolgd door windinfectie in het verleden en/of aanleg van leidingen in de berm. Vandaar dat er nog al wat bomen gekapt moeten worden. Onderzoek door "Visual Tree Assessment" helpt dit vast te stellen, maar kan het uiteraard niet voorkomen. Opzichter Marco Ouwehand tracht, uitgaande van 50 % uitval, een vervangingsschema op te stellen.

Wat betreft de plannen voor de herinrichting van de **Palmerswaard**, wordt er als resultaat van de vorige inspraakavond een top tien van wensen opgesteld, met toetsing aan Habitat en Vogelrichtlijn. Gevraagd wordt ook naar de meest recente inventarisaties van vogels en plantensoorten, tot aan de Rijnbrug. Dan volgt dit najaar weer een inspraakavond. De mededeling dat de Palmerswaard nog steeds niet is overgedragen aan Het Utrechts Landschap klonk ons vreemd in de oren!

De begraafplaats **Larikshof** moet opnieuw uitbreiden, liefst in noordelijke richting, want westelijk liggen celtic fields. Maar de provincie wil niet te veel tornen aan de bosbestemming.

Er is nu een definitief inrichting en beheerplan **Nationaal Park Heuvelrug**, en op 30 oktober kon men de presentatie hiervan beluisteren en inzien in het Hof van Rhenen.

Voorts kwamen er wat **kortere onderwerpen** aan de orde, zoals het beheer van de oude begraafplaats (het vele padengrind vervangen zodat er minder gespoten hoeft?), de excursie in de Stadsbossen van 8 mei (niet alle politieke partijen uit de raad waren aanwezig, en een meer ecologisch bosbeheer wordt langzaam op de rails gezet), de begrazing door schapen aan de Buitenomme (de stroomdalflora moet hier volgens mij toch ook een kans maken, dus niet te intensief begrazen), de sierperen in de Christinastraat te Elst zijn na klachten voor de helft gerooid, maar nu wil men ook de overige kwijt (alternatief: zo snoeien dat geen bloei optreedt), de verwijdering van de te weelderige klimopbegroeiing en renovatie van de oude stadsmuren zal gefaseerd worden uitgevoerd, en het beheer van de roggeakker gebeurt volgens het beheerplan waarbij onkruidgroei kansen geeft aan enkele zeldzame plantensoorten.

Tot slot werd door Elsbeth Muilwijk een formulier uitgereikt ter evaluatie van het functioneren van de Adviesgroep Groen. Ik lever enige kritiek, maar vind het wel een nuttig gebeuren. We moeten zo nodig ook buiten de 2 x per jaar vergaderen niet schromen naar het gemeentehuis te gaan met eventuele aandachtspunten of kritiek.

Dirk Prins

STICHTING WERKGROEP MILIEUBEHEER RHENEN

Voorzitter:	Wil Schulte	Franseweg 102	3921 DK Elst	0318 471618
Secretaris:	Piet van Klaveren	Rijksstraatweg 251	3921 AH Elst	0318 472304
Penningmeester:	Nel Terpstra	Vogelenzang 25	3911 AR Rhenen	0317 615509
Redactie:	Karina Hendriks	Vijverberg 12	3911 JP Rhenen	0317 618334
Postadres:	Stichting WMR	Postbus 67	3910 AB Rhenen	
Postgira:	2911077	t.n.v. penningmeester WMR Rhenen		

DE UITERWAARDEN AAN DE OVERKANT VAN DE RIJN

Ook de overkant van de Rijn, de zuidoever en de daar gelegen uiterwaarden en de overige natuurgebieden vinden wij belangrijk. Rhenen kijkt er op uit, veel Rhenenaren gaan daar wandelen of fietsen, en voor onze collega's van de Milieuwerkgroep Buren is het wel érg aan de rand van hun werkgebied. Met de zaak Middelwaard/ Bruil is dit allemaal nog eens extra onder onze aandacht gebracht. Dit was reden voor de WMR om af te spreken dat we ons werkveld breder zouden zien dan alleen het grondgebied van Rhenen. Dus was het nodig onze statuten aan te passen zodat we ook buiten Rhenen met rechtskracht bezwaar kunnen maken.

Niet alleen de *Middelwaard* is dan van belang (de akties lopen nog, later dit jaar zullen we daar andermaal op inspreken) maar ook in de *Tollewaard* en in de *Ingensche waard* is veel aan de hand. Primaire inspraak laten we over aan de Burensche Milieuwerkgroep, en aan de recent opgerichte Milieustichting "Red de Betuwe", maar we volgen wel wat er gebeurt om zonnig akties te steunen, of zelf bezwaar te maken.

Eigenlijk is er zoveel aan de hand (Vogelrichtlijn, Streekplan, Bestemmingsplan, Ruimte voor de Rivier) dat er een *integrale inrichtingsvisie* zou moeten komen. De Nota Ruimte voor de Rivier maakt dat ook mogelijk. Wellicht dat we daar als WWR, gezamenlijk met andere natuur- en milieuorganisaties op gaan aandringen. Maar nu eerst wat meer technische informatie over het bestemmingsplan Buren en alle aandachtspunten daarbij.

Het bestemmingsplan Uiterwaarden Buren

Het in voorbereiding zijnde bestemmingsplan is van toepassing op het gehele uiterwaardengebied van de gemeente. Het plan is onder meer gemaakt om te voldoen aan de Rijks beleidslijn van 1997 "Ruimte voor de rivier". Deze beleidslijn vraagt om grote terughoudendheid bij nieuwe bebouwing in het winterbed van rivieren. Het conceptplan heeft in januari en februari 2002 ter inzage gelegen en er was mogelijkheid tot inspraak. Er zijn 15 schriftelijke reacties ingebracht en één mondelinge reactie. Uit Rhenen is gereageerd door de "Stichting Uiterwaarden Rhenen" en door de WMR. Er is op 6 augustus 2002 een Eindverslag vastgesteld door B&W van Buren met reacties op de inspraak. Uit dit eindverslag blijkt onder meer het volgende:

bebouwing

In de bebouwingsvoorschriften van het plan is de bepaling opgenomen dat het bebouwde oppervlak

van gebouwen per bestemmingsvlak niet meer mag bedragen dan 10 % van het bestaande bebouwde oppervlak.

Middelwaard natuurgebied of bedrijfsterrein?

De "Stichting Uiterwaarden Rhenen" heeft in haar reactie gepleit voor een invulling van het gebied van **De Middelwaard** als "Natuurlijk uiterwaardgebied" met als consequentie sanering van dit bedrijfsterrein. Ter onderbouwing wordt gewezen op de aanwijzing als onderdeel van het Nationaal Landschap van de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening en de aanwijzing van een terreingedeelte als Europees Vogelrichtlijngebied. In haar reactie geeft Buren aan dit ideaalbeeld voor De Middelwaard niet te zien als een haalbare optie. Er is een ontwerp bestemmingsplan uit 1996 dat ter inzage heeft gelegen maar dat desondanks niet ter vaststelling is voorgelegd aan de gemeenteraad. Dat had te maken met het plan van Gelderland voor de mogelijke vestiging van een grootschalig nat bedrijventerrein in De Middelwaard. Nadat het plan van de provincie Gelderland in januari 2002 was afgewezen door de gemeenteraad (nadat meer dan 200 mensen uit Rhenen op een bijeenkomst in het gemeentehuis te Lienden duidelijk blij hadden gegeven van hun ongenoegen over dit plan van gedeputeerde Peters en van wethouder Staal), heeft de eigenaar van De Middelwaard de gemeente gevraagd het oorspronkelijke plan weer op te pakken. De gemeenteraad nam in februari 2002 voor om de procedure voor het plan De Middelwaard niet weer op te pakken maar geheel opnieuw te beginnen. Wat er nu gaat gebeuren is nog onduidelijk, maar zal in het Bestemmingsplan vastgelegd worden. Dat komt op 23 november ter visie. De situatie is verder gecompliceerd doordat een deel van het terrein is verkocht aan een boomschors verwerkingsbedrijf. De gemeente vindt dat bij de uiteindelijke bestemmingskeuze de bestaande rechten van de eigenaar (K3) niet uit het oog mogen worden verloren.

puinbreken in de Tollewaard

De mogelijkheid tot inspraak op het conceptbestemmingsplan gold tevens voor het voorstel van Aannemingsbedrijf Den Boer om een wijziging van het bestemmingsplan **De Tollewaard**. Dit voorstel is meegenomen in de procedure voor het conceptbestemmingsplan Uiterwaarden. Bij het voorstel van Den Boer gaat het om een activiteit die in totaal niet meer omvat dan al was toegestaan (een bedrijfshal van totaal 1700 m² in plaats van twee hallen van respectievelijk 1300 en 420 m²). Bovendien is door de provincie Gelderland reeds een milieuvergunning afgegeven en is door de directie Oost Nederland van Rijkswaterstaat ook een verklaring van geen bezwaar afgegeven omdat

het voorstel niet afwijkt van dat wat reeds was toegestaan.

De puinbreker die door Den Boer zal worden gebruikt voor het breken van maximaal 65.000 ton schoonpuin en asfalt per jaar, is een mobiele puinbreker die gedurende 6 weken per jaar in gebruik zal zijn. Het milieuvergunningvoorschrift leidt tot de noodzaak van het inzetten van een stillere puinbreker waardoor kan worden voldaan aan de gestelde grenswaarde van 50 dB(A).

De kraan mag niet worden gebruikt in de nachtperiode.

natuureservaten Tollewaard

Door een inspreker uit Lienden is opgemerkt dat de natuureservaten van het Geldersch Landschap in de Tollewaard niet als "Agrarisch uiterwaardgebied" maar als "Natuurlijk uiterwaardgebied" aangewezen zouden moeten worden. De gemeente zal met het Geldersch Landschap nagaan welke van die gebieden in aanmerking komen voor de bestemming "Natuurlijk uiterwaardgebied".

baggerspecieberging in de Ingensche Waarden

De "Milieustichting Red de Betuwe" vraagt aandacht voor het gebied van de **Ingensche Waarden** waar "De Ingensche Waarden B.V." van plan is om een baggerspecieberging te realiseren in het uiterwaardengebied. In het concept bestemmingsplan is dit gebied aangeduid als "Natuurlijk Uiterwaardgebied". Volgens de Gemeente Buren maakt deze bestemming baggerspecieberging mogelijk. Overigens wordt opgemerkt dat De Ingensche Waarden B.V. een Milieu Effect Rapport heeft ingediend bij de provincie Gelderland voor de besluitvorming over dit voornemen (zie ook volgende artikel).

hoe verder?

Momenteel wordt het concept bestemmingsplan op grond van het Eindverslag aangepast tot het definitieve bestemmingsplan. Het voornemen is om dat plan ter inzage te leggen omstreeks 23 november. Er is dan opnieuw inspraak mogelijk ook door personen en partijen die eerder niet hebben gereageerd.

De hoge witte silo's pal tegenover Rhenen

De bouw van hoge graansilo's, pal tegenover Rhenen betekende een aanslag op het landschappelijk schoon. Een blunder, van zowel de Gemeente Buren als van de Provincie Gelderland. Bij ons er door heen geglipt. (Overigens hadden we weinig kunnen doen omdat de statuten nog niet gewijzigd waren). Daarbij kwam ook nog eens de kap van een groot aantal populieren en wilgen op Middelwaard, direct ernaast. In 2000 werd door de provincie Gelderland een milieuvergunning afgegeven voor het gebruik van graansilo's op het bedrijf van het veevoederbedrijf. Op aandringen van een aantal bewoners van Rhenen was de kleurstelling van de silo's door het bedrijf aangepast. Maar daarmee is de zaak nog niet af: er blijft stankoverlast optreden, en ook is de toegezegde beplanting (om de visuele verstoring te verminderen) tot op heden nog niet aangelegd. Wij blijven dit volgen en zo nodig aankaarten bij de Gemeente Buren.

Sander van Opstal

SLIBDEPOT IN INGENSE WAARDEN?

Plannen voor slib in de zandput

Vanaf 1975 koopt de firma "Biesbosch B.V." van een ondernemer in Vught overal percelen uiterwaarden op om daar zand en klei te winnen. In 1986 werd er voor het zandgat in Ingen een ontgrondingsvergunning afgegeven en mochten de Ingense Waarden worden ontgrond tot een diepte van 20 meter. "Een kunstmatige dooie Rijnarm", zo heet de zandput in de volksmond. Sommigen vissen er graag, anderen zwemmen er en de roestige baggermaterialen die er jaren lagen en het schip dat daar nu nog ligt, horen bij "het uitzicht" in het landschap...

Rond de jaren '90 ontstaat er landelijk tekort aan stortcapaciteit voor bagger uit sloten en rivieren. Rijkswaterstaat en Waterschappen vragen o.a. de provincie Gelderland om een oplossing voor het te storten slib. De eigenaar van de Ingense Waarden ziet daar wel brood in en stelt een vergunningsaanvraag op om de zandput te gaan gebruiken voor baggerspecieberging. Die aanvraag (mei 2002) omhelst het volgende:

De bestaande zandput vergroten en verdiepen, zodanig dat daar een depot gevormd wordt waar 10,5 miljoen kubieke meter zwaar verontreinigde baggerspecie in gestort kan worden.

Een zo grootschalig project, voor zoveel slibopslag met een verontreinigingsklasse van 3 en 4 (maximale norm) vraagt om zeer gedegen afweging en onderzoek en is daarom M.E.R.-plichtig.

Waarom bedenkingen en/of bezwaren

- Het uiterwaardengebied in deze omgeving is een onderdeel van het project (Noord)oever Nederrijn en wordt op meerdere plaatsen "teruggegeven aan de natuur" of natuurvriendelijk beheerd.
- Het gehele gebied, ter plaatse, is gelegen in een beschermingszone in het kader van de Europese Vogelrichtlijn.
- In het bestemmingsplan van het Ingense Waardengebied is sprake van "water van natuurwaarde" en in het voorontwerp voor het nieuwe bestemmingsplan staat de huidige zandput omschreven als: "natuurlijk uiterwaardengebied".

Als bewoner van deze omgeving (Elst/Amerongen /Ingen), maar ook voor het stroom-afwaarts gelegen gebied, vraag je je af: "Hoe is het mogelijk dat een ondernemer voor een zo kwetsbaar en beschermd gebied een verzoek kan indienen om dat om te dopen tot vuilnisbelt voor zwaar vervuilde bagger. Dit heeft effecten op en onder de grond!

M.E.R.

Gelukkig is ons land, en zijn wij als burgers, beschermd door wetten en regels. De ondernemer moet zijn plannen omkleden met een Milieu Effect Rapport (M.E.R.).

De heer Van Waning van "De Ingense Waarden" heeft op 25 juni jl. het M.E.R. Baggerdepot Zandwinstput Ingen ingediend bij de provincies Gelderland en Utrecht. Deze 1^e versie van de M.E.R. is op 57 punten bekriftiseerd en niet ontvankelijk verklaard door de provincie. Het belangrijkste dat ontbreekt is de meest essentiële informatie door de eigenaar te verstrekken op het gebied van:

- 1) Hoeveel slib, met welke soort vervuiling en van welke aanbieders (bedrijven die baggeren) verwacht men voor de Ingense Waarden? Is er wel voldoende vraag naar stortmogelijkheden om zo'n grootschalig project te starten (of wil men liever meerdere kleine depots?).
- 2) Is het wel reëel om de put te vergroten en daarna vol te storen met nóg meer slib. Brengt de ontzanding en de stort niet veel teveel hinder voor de omgeving en de aanwonenden? (Ieder kwartier een vrachtwagen met "tonnen" lading).
- 3) Is er garantie dat het vervuilde slib in de put blijft en hoe wordt dat geïsoleerd? Hoe wordt het gat ooit afgesloten aan de onderkant én de bovenkant?
- 4) Is de monitoring (metingen van vervuiling) geregeld? Hoe wordt de nazorg verantwoord?

Is een plas van 10,5 miljoen kuub zwaar vervuilde bagger te verantwoorden als erfenis voor onze kinderen, klein- en achterkleinkinderen?? De aanvrager spreekt nl. van een project dat zich over honderd(en) ja(a)ren uitstrekt... **en daarna moet het ingericht worden ten bate van natuur, met winst op het oog op natuurontwikkeling....**

Voorlopig volgen wij als WMR de ontwikkelingen in samenwerking met Milieugroep Buren en zullen wij bezwaren mede ondertekenen.

Wilt u meer weten of uw hulp aanbieden aan de Stichting "Red de Betuwe", neem dan contact met ons op: (0318)471618.

Wil Schulte

(INTER)NATIONAAL BELEID VOOR CO₂-REDUCTIEERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

Een wereldtop sprak in 1992 in Rio de Janeiro een halt uit t.a.v. de broeikasgassen-stijging via het Raamverdrag Klimaatverandering van de VN (UNFCCC) dat stabilisatie van atmosferische broeikasgassen beoogt op zodanig niveau dat menselijke invloed op het klimaat wordt voorkomen. Een stabilisatie van het uitwerpniveau alleen, werd onvoldoende geacht, er moest meer worden gedaan. 186 landen zeiden 'ja' tegen het verdrag en ze komen sindsdien steeds bijeen.

Halverwege de 90-er jaren was het zover dat een CO₂-reductie-doelstelling politiek bespreekbaar werd, hetgeen ultimo 1997 uitmondde in het bekende Kyoto-protocol (=KP). Hierbij is een afgeleide van de CO₂-uitstoot van 1990 als referentie genomen van een voorlopig aanvaardbaar geacht maximaal uitstootniveau en was er een 'begin'.

Een Kyotoverdrag-in-werking zou de industrielanden verplichten om over de periode 2008-2012 de uitstoot van CO₂ met gemiddeld 5% per jaar te reduceren. Het precieze percentage is per land vastgelegd in de 'Annex-B' van het KP. Voor de EU als geheel geldt 8%. Later is binnen de EU een lastenverdelingscontract overeengekomen, waarin NL gas terugnam tot 6%.

Het KP treedt in werking als 55 landen, gezamenlijk goed voor 55% van de totale CO₂-uitstoot van de industrielanden (de zg. Annex I-landen), het verdrag ondertekenen. Inmiddels hebben 93 landen, goed voor 31% van de uitstoot, getekend. Grote broer VS, goed voor 33% van de CO₂-uitwerp, wil haar (niet onaangename) leven niet opgeven en tekent (nog?) niet, zodat de rest van de wereld harder mag oproeien tegen de CO₂-uitstoot. Maar mogelijk dat 'Kyoto' toch nog in werking treedt, want in het recente 'Johannesburg' werd gemeld dat de Russische Federatie, Canada en Australië toch gaan meedoen.

NL heeft sinds 1990 de jaarlijkse CO₂-uitstoot vergroot, zodat het in 2010 terugkomen op 6% onder het 1990-CO₂-uitstootniveau 'binnenlands' onhaalbaar is geworden, zeker nu het milieu 'uit' is en bijv. de subsidie op ECOstroom verdwijnt. NL moet vanwege 'Kyoto' meer dan 50 megaton reduceren.

Maar naar bijbelse gelijkenis kan je ook het schaap van je buurman slachten voor je eigen feestje; binnen Kyoto zijn de beheersinstrumenten 'Joint Implementation' (=JI), 'Clean Development Mechanism' (=CDM) en 'International Emissions

Trade' (=IET) bedacht. Met deze instrumenten kunnen de industrielanden over hun eigen grenzen gaan en elders reducties realiseren. Het maakt natuurkundig immers niet uit waar je reduceert, als je maar reduceert. Rijke landen kunnen van de arme landen hun goedkoop CO₂-reductiepotentieel kopen, waarna voor beide partijen de koek op is, want de ongetwijfeld noodzakelijke vervolgreducties zullen wél pijn doen. Niet iedereen is enthousiast voor 'neo-CO₂-kolonialisme' via genoemde Kyoto-instrumenten.

Jl (KP-artikel 6) houdt een project-investering in CO₂-reductie in, in een industrieel (Annex-I) gastland. Stel in windmolens in (tegen die tijd) EU-land Polen. Er draait in het gastland een elektriciteitscentrale die CO₂ uitstoot, maar via een investering in windmolens wordt een deel van die uitstoot uitgespaard. Dit uitgespaarde CO₂-tonnage mag het investerende land optellen bij haar eigen toegestane uit te stoten CO₂-tonnage en het gastland mag het optellen bij haar bereikte CO₂-reductie. Dit betreft een win-win-situatie tussen min of meer gelijkwaardige partijen.

CDM (KP-artikel 12) houdt een projectinvestering in CO₂-reductie en duurzame ontwikkeling in, in een land zonder reductiedoelstelling (ontwikkelingsland). Ook hier ontvangt de investeerder 'rechten' voor de door haar bereikte CO₂-reductie (bijv. in bosbouw), terwijl het ontwikkelingsland de (financiële) middelen ontvangt; een win-win-situatie tussen ongelijkwaardige partijen.

IET (KP-artikel 17) geeft de handel in CO₂-rechten en -reducties tussen industrielanden vrij. Het lijkt erg op de mestrechten bij boeren. De industrielanden hebben de rechten op de uitstoot van tonnages broeikasgassen toegewezen gekregen, hoeven deze niet te gebruiken en kunnen ze verhandelen, evenals gerealiseerde reducties. Het idee hierachter is dat de CO₂-reducties kosten- en milieu-effectief worden gerealiseerd, ofwel daar waar het met de beste methode het goedkoopst kan. Omdat de EU binnen het KP een eigen target heeft (8%), heeft ze een eigen handelssysteem opgezet voor binnen de EU, het Emissions Trade System (=EU ETS). Dit gaat in 2005 van start. De principes zijn als van het IET. De reductiewaarde van een ton CO₂ is binnen de EU ETS op Euro 33,00 begroot, een prijs die uiteindelijk op de consumentenportemonnee zal worden verhaald.

Bovenstaande complexe processen zijn in NL bedoeld om in 2010 op 6% onder het 1990-CO₂-uitstootniveau terug te komen. Maar zelfs als men dat zou weten te bereiken, dan blijft NL nog steeds een jaarlijkse kleine 200.000.000 ton CO₂ uitwerpen en is de NL-se menselijke CO₂-balans niet neutraal.

Op NL-schaal is het totale energieverbruik (stijgend) nu het equivalent van 1.000.000.000.000 kWh/jr. Wil NL de menselijke CO2-balans niet verstoren, dan moet het de navenante 220.000.000 ton/jr aan biomassa 'terugstorten' (gewichtsinhoud van 1.000 supertankers). Daarvoor benodigd in woud: 169.000 km2. Bindt men CO2 in grienden: 147.000 km2. NL, mét het IJsselmeer, is 40.000 km2...

Bij continuering van onze fossiele brandstofbehoefte, moeten we dus op zoek naar nieuwe koloniën voor onze CO2-uitstoot, waar we dan een vier Nederlanden groot woud moeten aanleggen om de in het Klimaatverdrag overeengekomen "stabilisatie

van atmosferische broeikasgassen op zodanig niveau dat menselijke invloed op het klimaat wordt voorkomen" CO2-neutraal in te vullen.

Vooralsnog is het reisdoel echter een CO2-vermindering in 2010 tot 6% onder het 1990-niveau, voor een substantieel deel in het buitenland verkregen. Een neutrale, Nederlandse menselijke CO2-balans is thans ondenkbaar. Op termijn zal blijken of we daarmee hebben geboekt voor de Titanic.

Aart van der Mare

PLATFORM DUURZAAM RHENEN

Duurzaamheid boven collegeprogramma

Het Platform heeft een kennismakingsbezoek gebracht aan burgemeester Naafs en kort daarna aan wethouder Bouwhuis. Het waren zinvolle gesprekken, waarbij over en weer ervaringen en mogelijkheden zijn uitgewisseld.

Als vervolg hierop zijn twee brieven verzonden, naar het College van B. en W. en de Raad.

Aan de Raad is meegedeeld dat we in de verkiezingsprogramma's veel aandacht voor duurzaamheid hebben aangetroffen en uitzien naar het concrete beleid op dit vlak. Voor een aantal zaken uit het raadsprogramma is extra attentie gevraagd.

Het College wezen we op de mogelijkheid de Duurzaamheidsspiegel te gebruiken om de situatie van het moment te meten en waar nodig te verbeteren. Verder is gevraagd in het op te stellen collegeprogramma duurzaamheid als uitgangspunt te hanteren, waar alle beleidspunten op worden getoetst. Ook is toegezegd dat het Platform bij de voorbereiding, vorming en uitvoering van het duurzaamheidsbeleid van de gemeente ondersteuning wil geven.

Een voorgenomen bezoek aan het voltallige College van B. en W. kon helaas niet doorgaan, vanwege tijdsgebrek aan hun kant.

Duurzaamheidsdag in Amsterdam

Eén lid van het Platform bezocht de Nationale Duurzaamheidsdag in Amsterdam, op 24 sept. Hier reikte de staatssecretaris van Milieu de prijs voor de Duurzaamheidsspiegel 2002 uit aan de gemeente Breda, die de hoogste score had gehaald. Verder werd er teruggeblikt op de V.N. conferentie in Johannesburg. Deelnemers aan deze conferentie en direct betrokkenen uit Afrika waren gelukkig iets positiever over de resultaten dan we dachten. In directe contacten tussen landen zijn veel goede afspraken gemaakt over samenwerking, zo bleek.

Werkconferentie

Op 9 oktober was er in Utrecht een werkconferentie "Initiatieven voor Duurzaamheid". Voorzitter en secretaris van het Platform namen er aan deel. Het was een ontmoeting van burgers en lokale politici, die probeerden initiatieven bijeen te sprokkelen voor het werken aan duurzaamheid. De organisatie van de dag was in handen van het Instituut voor Publiek en Politiek, samen met het IVN, vereniging voor natuur- en milieueducatie. De dag krijgt een vervolg op 20 november; dan kan ieder zijn nieuwe idee, nader uitgewerkt, presenteren.

Duurzaam Toerisme

Samen met de gemeente zal het Platform op 10 februari 2003 weer een voorlichting organiseren, evenals vorig jaar november is gedaan. Toen waren Ruimtelijke Ordening en een Duurzaam Industrieterrain de onderwerpen; nu zal het gaan over Duurzaam Toerisme. Behalve beleidsambtenaren van de gemeente krijgen o.a. ook ondernemers, de VVV en het recreatieschap een uitnodiging.

Aafke Vervoort